

OP STAP
met

Meneer

MAURICE.

JONGERENPOËZIEROUTE GENT

WERKBUNDEL

ROUTEPLAN

OP ACHTERKANT
VAN DEZE
FLAP

Poëziecentrum

In 1976 richtte Willy Tibergien de Poëziekrant op, een tweemaandelijks tijdschrift met en over poëzie. In 1980 groeide dit idealistisch initiatief uit tot een heus centrum voor poëzie. Vandaag is dit centrum een dynamisch, onafhankelijk en pluralistisch platform dat op tal van manieren poëzie promoot. Focus: Nederlandse poëzie en anderstalige poëzie in Nederlandse vertaling. Rode draad: poëzie dichters bij een zeer gevarieerd publiek brengen. Dit gebeurt niet alleen via de Poëziekrant maar ook via het documentatie- en informatiecentrum, de poëzieshop, de eigen uitgeverij, de poëzieroute in Gent, poëziemanifestaties en een educatieve werking met een aanbod voor jongeren en volwassenen. Epicentrum van dit alles is het Toreken op de Vrijdagmarkt in Gent. Een prachtig middeleeuws gebouw met een unieke collectie.

Poëziecentrum vzw

Het Toreken, Vrijdagmarkt 36, 9000 Gent
+32 (0)9 225 22 25 www.poeziecentrum.be
Open van ma. tot za. 10u-12u en 13u-18u.
De shop is doorlopend open.

Dienst Cultuurparticipatie

De Dienst Cultuurparticipatie, die deel uitmaakt van het Departement Cultuur van de Stad Gent, legt de verbinding tussen de vele sociale en culturele organisaties die onze stad rijk is. We stimuleren de deelname aan en zelfs de productie van cultuur door zo veel en zo verscheiden mogelijk groepen Gentenaars hiertoe aan te sporen.

Muziek, theater, literatuur, poëzie of beeldende kunsten dragen op die manier bij tot een grotere deelname van kinderen, jongeren, senioren, mensen van diverse culturele achtergronden of mensen met een beperking aan het culturele en maatschappelijke leven. Zo kan Gent verder uitgroeien tot een duurzame, open en solidaire stad.

OP STAP
met Meneer
MAURICE.

Op 10 september 2011 gingen de festiviteiten van het Gentse Maurice Maeterlinckjaar officieel van start. De Stad Gent wil de 100ste verjaardag van het onderscheiden van Maurice Maeterlinck met de Nobelprijs voor Literatuur graag benutten om deze auteur opnieuw onder de aandacht te brengen van jong en oud. Gedurende de zomermaanden van 2011 werd aan een aantal jonge artiesten gevraagd om met de teksten en het gedachtengoed van Maurice Maeterlinck aan de slag te gaan. Dit resulteerde in een aantal nummers en acts in diverse genres. Hiphop, pop, rock, woord en dans, wie dacht dat zoiets met Maurice Maeterlinck niet kon, keek verrast op. Singer-songwriters Chloë, Ruben Vandermeulen & Gill Nimmegeers brachten een aantal zeer intimistische songs. Terwijl hiphoppers Jogi & Wilspit, Killyric, Mani, Smarjay, Noctu, T-Loc, C-Jayh, Koendalini & Ja-Zon elk hun eigen interpretatie aan het publiek meegaven. Beatboxer Serdi droeg zijn steentje bij door alles aan elkaar te ‘boxen’.

Nick Schamp (Killyric) schreef voor de gelegenheid het volgende gedicht waarmee hij het Maurice Maeterlinckjaar officieel opende:

WAT
WAS
ZAL
ZIJN.

Heel, heel lang geleden... toen sprookjes nog niet bestonden;
Heel, heel lang geleden... toen de dood nog niet was uitgevonden;
Heel, heel lang geleden...
toen van heel, heel lang geleden nog geen sprake was...
Zoals toen zullen
heel, heel ver in de toekomst sprookjes worden heruitgevonden.
Zó zal heel, heel ver in de toekomst... de dood zijn uitgestorven.
Maar pas heel, heel ver in de toekomst,
wanneer van heel, heel ver in de toekomst geen sprake meer is...
Dan – dán pas – zal het stil zijn.

Nick Schamp (Killyric)

Hoe hij hiertoe kwam? Killyric - Het grote verhaal:

*Sprekend schiet ik woorden te kort
Gebarend armen en voeten...
Ik wil het gevoel waar ik op doel beschrijven, maar niet benoemen.*

*Een gedicht uitleggen is onbegonnen werk voor een schrijver,
omdat hij hoopt zijn uitleg via gedichten duidelijk te kunnen maken.*

VOORAF

Op negen november 1911 won Gentenaar **Maurice Maeterlinck** de Nobelprijs voor Literatuur.

Geen enkele Belg deed hem dat voor.

Geen enkele Belg deed hem dat, tot op heden, na.

Overal ter wereld werd zijn werk de hemel in geprezen.

Van Amerika over Rusland tot in Japan.

De nieuwe Shakespeare, zo noemden ze hem zelfs.

Behalve in Gent, zijn geboortestad.

Daar was men niet zo gek op meneer Maurice.

Omdat hij in het Frans schreef,

de taal van de rijke burgerij.

Dat viel niet bij iedereen in goede aarde.

Sommigen liepen in een grote boog om hem heen.

Anderen wisten niet eens dat hij bestond.

Dat is jammer.

Er zit immers zoveel Gent in Maeterlinck.

Vooral zijn gedichten gidsen je door de stad van toen.

Langs de ontelbare serres, brede kanalen en prachtige kastelen.

Beelden uit zijn jeugd die een diepe indruk nalieten.

En die de schrijver maakten tot wie hij was.

Zelfs in zijn Frans weerklonk een Gents accent.

Hoogste tijd dus om deze verborgen kunstenaar met stip op de kaart te zetten.

Tijdens deze wandeling zoeken we sporen van de meester in de stad.

De tocht leidt langs tien bijzondere plaatsen van vroeger of nu.

Bij elke halte hoort ook een gedicht of een stukje theatertekst.

Moderne (jeugd)dichters lieten een frisse wind door Maeterlincks verzen waaien.

Cindy Maeterlinck-Vandenheuvel maakte er collages bij.

Zo zie je maar hoezeer de oude dichter nog leeft.

En hoeveel Maeterlinck in Gent zit.

MAETERLINCK VOOR BEGINNERS

VOLLEDIGE NAAM Maurice Polydore Marie Bernard Maeterlinck

GEBOREN 29 augustus 1862, Gent

GESTORVEN 6 mei 1949, Nice

KUNSTSTROMING symbolisme

BEKENDSTE WERKEN Serres chaudes, L'Oiseau Bleu, Pelléas et Mélisande

HOBBY'S boksen, schaatsen, bijen kweken, geweren verzamelen

STRAFSTE UITSPRAAK (nadat hij zijn eerste liefde met een ander betrapt had)
“Vanaf dat moment nam ik het wijze besluit om steeds twee minnaressen te hebben, ééntje voor de effectieve dienst en ééntje in reserve wat me vele sentimentele smarten bespaarde.”

OPMERKELIJK DETAIL Maeterlinck hield niet zo van plechtigheden.
Hij nam zijn Nobelprijs dan ook niet zelf in ontvangst.
Belgisch minister Charles Wauters ging in zijn plaats naar Zweden.

MEER MAETERLINCK? Surf naar www.maeterlinck100.be, www.literair.gent.be of bezoek de fanpagina van het Maeterlinckjaar op Facebook.

Poëziecentrum
Vrijdagmarkt 36

Maeterlinck was een erg veelzijdig auteur. Gedichten, theaterteksten, verhalen, essays en vertalingen: werkelijk alles probeerde hij uit. Hoewel hij als dichter debuteerde, publiceerde Maeterlinck slechts twee dichtbundels: *Serres chaudes* (1889) en *Douze chansons* (1896). Deze vind je in het Poëziecentrum, net als een heleboel informatie over de auteur zelf. Duik in één van zijn biografieën en ontdek hoe zijn **ONSTUIMIGE LIEFDESLEVEN** de motor van zijn artistieke prestaties vormde. Al bleek ook voor een woordkunstenaar als Maeterlinck alle begin moeilijk: “Het spreekt voor zich dat door al dit klungelig tasten en draaien mijn prestige niet echt toenam. Nog onafgezien van het dwaas en desastreus idee om haar enkele verzen voor te lezen die ik voor haar had geschreven. Ze luisterde met verbijstering en ik voelde me regelrecht de dieperik in gaan.”

LIED VAN JAN DE DROMER

Ik gaf een zoen maar kreeg geen kus,
zie al die tranen, zotte mus
als bloemen in hun kleuren ziek:
een dodenstoet, dus rijm ik niet.

En mijn gedicht heeft geen gezicht,
je hoort wel water, vindt geen bron;
ik zwem de nacht in want de zon
verdrinkt de lelie met zijn licht.

En als ik slaap dan voel ik pas
hoe stom ik ben, hoe slap ik was:
vertrapte roos, een kraaienveld,
zelfs in mijn dromen nog geen held.

Genoeg geklaagd, ik ben te moe,
doe ramen en de deuren toe;
je was mijn ster maar scheen te ver,
zie mij hier staan, ik ben de maan.

Peter Holvoet-Hanssen & Noëlla Elpers (Het Kapersnest)

VISIONS

Je vois passer tous mes baisers,
Toutes mes larmes dépensées ;
Je vois passer dans mes pensées
Tous mes baisers désabusés.

C'est des fleurs sans couleur aucune,
Des jets d'eau bleus à l'horizon,
De la lune sur le gazon,
Et des lys fanés dans la lune.

Lasses et lourdes de sommeil,
Je vois sous mes paupières closes,
Les corbeaux au milieu des roses,
Et les malades au soleil,

Et lent sur mon âme indolente,
L'ennui de ces vagues amours
Luire immobile et pour toujours,
Comme une lune pâle et lente.

MAURICE MAETERLINCK

OPDRACHT

HALTE

1

De ik-figuur beleeft niet meteen een rustige nacht. In zijn/haar droom komen een vertrapte roos en een kraaienveld voor. Waarvoor staan deze beelden, denk je?

Stap het Poëziecentrum binnen. Meld je aan bij het onthaal en ga naar de droomwand op de eerste verdieping. Neem twee kaartjes.

Op het ene schrijf je je favoriete **DROOM**, op het andere je vreselijkste **NACHTMERRIE**. Laat je nachtgedachten zweven tussen zoveel andere dromen.

Opgelet: deze opdracht kan je uitvoeren tot 30 april 2012.

Hier woonde Bernard Louis Maeterlinck-Van Beerlere, grootvader van de auteur. Deze brave knutselaar werd door zijn tirannieke vrouw sterk onderdrukt. In zijn memoires *Bulles bleues: souvenirs heureux* omschrijft Maeterlinck zijn grootmoeder aan vaderszijde als een “draak van deugdzaamheid”, die ooit het hele huis bij elkaar krijste toen ze de kokkin op de schoot van de koetsier betrapte. Bij haar zal de jonge Maeterlinck alvast geen woorden van **TROOST** gevonden hebben, wanneer hij weer eens een gebroken hart had.

TRIEST →
TROOST

Aan al wie blauw is in het hoofd
aan al wie *loser* is of lomperik of misverstand
geef ik de kalme streling van mijn hand
onder een hemel die in vuur gelooft.

Er is geen ja of nee, geen goed of fout
voor wie door dolle vonken is verrast.
Wie door liefde in de aders werd gekrast
maak je nooit voor eeuwig koud.

En als die liefde plots met deuren slaat
en dwaalt of draalt – van kleine dingen moe –
dan haal ik al de rotzooi naar me toe
opdat geen sprank verloren gaat.

Reine De Pelseener

CANTIQUE DE LA VIERGE
DANS " SOEURS BÉATRICE "

A toute âme qui pleure
A toute péché qui passe
J'ouvre au sein des étoiles
Mes mains pleines de grâces.

Il n'est péché qui vive
Quand l'amour a parlé
Il n'est âme qui meure
Quand l'amour a pleuré...

Et si l'amour s'égare
Aux sentiers d'ici-bas
Ses larmes me retrouvent
Et ne s'égarent pas...

OPDRACHT

HALTE

2

Liefde kan best lastig zijn. Dan ben je nog zo verliefd maar wil het plots niet meer lukken. De dichter gebruikt een bijzonder beeld om deze situatie uit te drukken. Welk? Dit beeld heet een **PERSONIFICATIE**: de liefde krijgt menselijke eigenschappen en wordt zo net een levend persoon. Wat doet de liefde nog als je in een dip zit? Bedenk zelf drie personificaties.

1

2

3

Institut Central
Sint-Baafsplein

Precies op de plaats van het NTGent stond vroeger het Institut Central, een Franstalig lager privéschooltje. Maeterlinck zat er onder andere in de klas bij Monsieur Poma, die hem ettelijke opstellen liet schrijven. De oude leraar letterkunde had waarschijnlijk nooit kunnen vermoeden dat zijn strenge opmerkingen het literair talent van een latere Nobelprijswinnaar zouden aanwakkeren. Of dat vandaag op exact dezelfde plaats, meer dan honderd jaar na zijn lessen, **L'OISEAU BLEU** nog steeds zou opgevoerd worden: Maeterlincks bekendste en meest gespeelde toneelstuk over de zoektocht naar het ware geluk. Wist je trouwens dat dit in Japan nog steeds een razend populair kinderboek is?

DE BLAUWE VOGEL

Ondertussen heeft Poes de Dieren en de Dingen bij elkaar geroepen. ‘Moeten jullie eens goed naar mij luisteren,’ kirt ze. Hond geeuwt. ‘Bek dicht!’ klauwt Poes. ‘Jij hebt mij de les niet te lezen, snertkat!’ ‘Hou

op met kat-en-hond te spelen,’ zegt Brood. ‘Jullie lijken wel water en vuur.’

‘Wat wil je daarmee zeggen, krentenbol,’ zegt Vuur. ‘Zo licht ontvlambaar?’ giechelt Water.

‘Hou op!’ beveelt Suiker. ‘Ik wil weten wat Poes te zeggen heeft.’ ‘Wel.’ Poes likt haar kussentjes en strijkt over haar snorharen. ‘Wij, de Dieren, de Dingen, hebben een ziel die de mensen niet kennen.’ Hond krabt verveeld aan zijn buik. ‘Dus?’ ‘Daardoor zijn wij onafhankelijk.’ ‘Onafhankelijk?’ Hond begrijpt het niet. ‘Kan je dat opeten, onafhankelijk?’ Poes veegt de domme opmerking weg met haar klauw. ‘Er zijn een heleboel dingen waar de mens over heerst, omdat hij het begrijpt. Maar hij kan niet begrijpen wat er

in ons omgaat. Hij spreekt onze taal niet.’ ‘Jammer!’ vindt Hond. ‘Juist goed,’ vindt Poes. ‘Dat stukje van ons, dat de mensen niet vatten, is en zal van ons blijven.’

Iedereen, behalve Hond, knikt.

‘Leve de mens! Ik hou van mensen!’ roept hij uit.

‘Mensen laten ons van alles doen. Mensen willen dat we voortdurend gehoorzamen!’ De klauwen van Poes schieten uit. ‘Als die twee kinderen de Blauwe Vogel vinden, is het gedaan met dat kleine stukje vrijheid dat ons nog rest.’

‘Blabla,’ doet Hond.

‘Wie zegt dat?’ vraagt Water.

‘Mijn beste vriendin, Nacht,’ antwoordt Poes.

‘En wat weet Nacht daarvan?’

‘Zij is de bewaarster van de Geheimen van het Leven.’

‘Poeha,’ doet Hond.

Maar Poes doet of ze hem niet hoort. ‘De mensen zullen alles over ons te weten komen en dan is het gedaan met ons. Dan zijn we overgeleverd aan de genade van de mens.

‘Bah!’ Poes klauwt naar Hond. Omdat hij zo’n trouwe mensenvriend is. Altijd al geweest ook.

Do Van Ranst (naar *L’Oiseau Bleu* van Maurice Maeterlinck)

OPDRACHT

HALTE
3

Na de Eerste Wereldoorlog veroorzaakte *The Blue Bird of Happiness* een ware hype in Amerika en Groot-Brittannië. Maeterlinck's Blauwe Vogel werd een populair gelukssymbool. Plots doken overal blauwe vogels op: op juwelen, snoepdozen, whiskyflessen, behangpapier, muziekinstrumenten, zelfs op auto's. Wat is voor jou de ultieme bron van geluk? Ontwerp je eigen **LOGO** in het kader!

Op zijn achttiende ging de jonge Maurice rechten studeren aan de Gentse Rijksuniversiteit. Hoewel deze “papegaaistudies” met “overhaaste examens die alles hadden van een loterij” hem bitter weinig interesseerden, was vader Polydores wil wet. Na zijn studies werkte de jonge advocaat een tijdje aan de balie. Al gauw zag hij echter in dat dit niets voor hem was: “Nu is het gedaan. Ik pleit nooit meer. Ik praat mijn cliënten rechtstreeks de gevangenis in”. Maeterlinck vertrok met een smoes naar Parijs, waar hij in donkere kroegen tot diep in de nacht met gelijkgestemde kunstenaars discussieerde en *La Pléiade* stichtte. In dit tijdschrift publiceerde de jonge schrijver zijn eerste gedichten. Kenmerkend is de **BEVREEMDENDE**, drukkende sfeer die opgewekt wordt door sprookjeselementen, wazige visioenen, hallucinaties en ijle dromen over verveling, ziekte en dood.

OPDRACHT

HALTE
4

Voor zijn *Chansons* liet Maeterlinck zich inspireren door Vlaamse kinder- en volksliederen. Ook in Pollets hertaling blijven het ritme en de muzikaliteit van de verzen overeind. Dit gedicht vraagt om een **POETRY SLAM**: een voordrachtwedstrijd waarbij een dichter binnen een bepaalde tijd zijn publiek laaiend enthousiast moet zien te maken. Intonatie, ritme en lichaamstaal spelen een doorslaggevende rol. Ga - alleen of in groep - de uitdaging aan en ontdek je verborgen talenten!

SONG

12

Jullie lichtten de lichten,
– wow, de schetterende zon! –
ja jullie lichtten de lichten,
ik zie ze door lamellen schijnen,
gooi ze maar open, de hekken van de tuin!

Maar waar zijn de sleutels?
[We moeten wachten | wachten moeten we.]
De sleutels zijn gevallen uit de toren.
[Wachten moeten we | we moeten wachten.]
Waar blijft de volgende dag?

Andere dagen openen de hekken.
Het bos bewaakt hun grendels,
het bos omsingelt ons met vuur.
Dode bladeren geven licht, branden
op de drempel van elk hek.

– De andere dagen zijn vermoeid / ook
andere dagen hebben angst /
andere dagen zullen niet komen / ook
de andere dagen zullen hier sterven //
Net als wij...

Frank Pollet

CHANSON XII

Vous avez allumé les lampes,
– Oh ! le soleil dans le jardin !
Vous avez allumé les lampes,
Je vois le soleil par les fentes,
Ouvrez les portes du jardin !

– Les clefs des portes sont perdues,
Il faut attendre, il faut attendre,
Les clefs sont tombées de la tour,
Il faut attendre, il faut attendre,
Il faut attendre d'autres jours...

D'autres jours ouvriront les portes,
La forêt garde les verrous,
La forêt brûle autour de nous,
C'est la clarté des feuilles mortes,
Qui brûlent sur le seuil des portes...

– Les autres jours sont déjà las,
Les autres jours ont peur aussi,
Les autres jours ne viendront pas,
Les autres jours mourront aussi,
Nous aussi nous mourrons ici...

Ouderlijk huis en Zuidstation
hoek Frère-Orbanlaan – Woodrow Wilsonplein

Maeterlinck werd geboren in de Peperstraat. Op zijn derde verhuisde hij naar de Frère-Orbanlaan 91/92, waar zijn vader een gigantisch huis gebouwd had. Tot zijn drieëndertigste had de schrijver er zijn domicilie. Het ouderlijke huis lag vlakbij het vroegere Zuidstation, waar de treinen Gent binnenreden voor de bouw van het Sint-Pietersstation in 1913. Samen met zijn hondje Lily wachtte Maeterlinck aan dit station zijn eerste grote liefde, de Franse actrice Georgette Leblanc op. Dit eerste **AFSPRAAKJE** betekende het begin van een passionele relatie die meer dan twintig jaar zou duren.

VOOR
WIE
AFSPREEKT

bij de ingang van een regenbui
of op de hoek van een sneeuwtapijt
moet niet zeuren om een gemiste date
door een overdaad aan nat
in de ogen, sneeuwblind kan ook,
of door een overdosis ❤️❤️❤️

misschien spreken we wel zo af
om elkaars ogen te ontlopen
bang dat onze handen
plots op een dood spoor belanden
in onze zakken ons verlangen
het op een lopen zet

zo lang we zo onze honger voeden
naar altijd meer elkaar
rijmt ons lachen bij elke regenbui
en stappen onze vraagtekens
naar elkaar huiddiep
verlangen in de sneeuw

Daniel Billiet

DÉSIRS D'HIVER

Je pleure les lèvres fanées
Où les baisers ne sont pas nés,
Et les désirs abandonnés
Sous les tristesses moissonnées.

Toujours la pluie à l'horizon!
Toujours la neige sur les grèves!
Tandis qu'au seuil clos de mes rêves,
Des loups couchés sur le gazon,

Observent en mon âme lasse,
Les yeux ternis dans le passé,
Tout le sang autrefois versé
Des agneaux mourants sur la glace.

Seule la lune éclaire enfin
De sa tristesse monotone,
Où gèle l'herbe de l'automne,
Mes désirs malades de faim.

OPDRACHT

HALTE

5

Waarover gaat dit gedicht?
Waarom denk je dat?
Ga de bibliotheek binnen.
Zoek in het rek met poëzie
voor jongeren een bundel die
je aanspreekt. Schrijf de titel
en de auteur op.

AUTEUR

TITEL

HALTE 6

Sint-Barbaracollege
Savaanstraat 33

Na zijn lagere schoolperiode werd Maeterlinck toevertrouwd aan de jezuïeten van het Sint-Barbaracollege. Daar zou hij naar eigen zeggen de onaangenaamste momenten van zijn leven doorbrengen. Net als Maeterlincks grootmoeder voerden de strenge priesters deugdzaamheid en absolute kuisheid hoog in het vaandel. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat deden ze er alles aan om de jonge snaken aan de verleidingen en zonden van het vlees te doen weerstaan: "Men waste en schrobde al wat zich onder de knie bevond. De rest leek niet te bestaan en werd als een duister mysterie verbannen. De zomerse baden werden in een modderige vijver genomen, elk van ons gehuld in een dik kledingstuk van kartonnen chocoladebruine wol met de hermetisch afsluitende kuisheid van een duikerpak." Helaas veroorzaakten deze verwoede pogingen niet alleen bij Maeterlinck, maar ook bij andere schoolkameraden en toekomstige auteurs als Charles van Lerberghe, Grégoire Leroy en **EMILE VERHAEREN** een tegengesteld effect.

DAT JE HELDERE OGEN

Dat je heldere ogen, jouw zomerogen,
de enige twee zonnen zijn
hoog boven mijn aarde

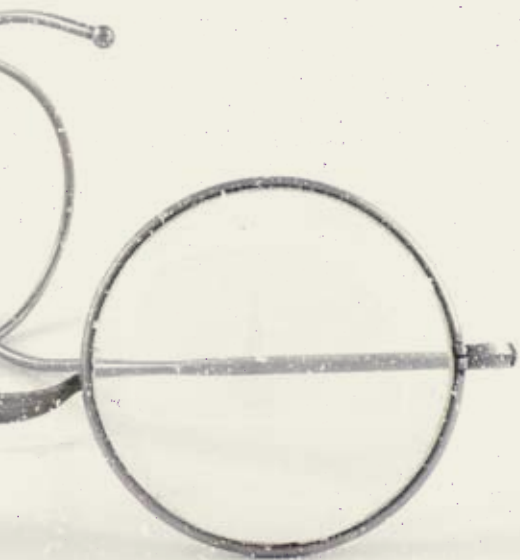
als twee verstrengelde zielen
die vlam vatten met gouden gloed.

Dat mijn twee handen om jouw hart
zachtaardige wezens zijn
diep in jouw aarde

als twee radeloze raadsels
de één in de ander gevouwen.

Dat alle kussen op onze heerlijke monden
hoopvolle tekens van leven zijn
glinsterend op onze aarde.

Michaël Vandebril

LES HEURES CLAIRES XIX

Que tes yeux clairs, tes yeux d'été,
Me soient sur terre,
Les images de la bonté.

Laissons nos âmes embrassées
Revêtir d'or chaque flamme de nos pensées.

Que mes deux mains contre ton coeur
Te soient, sur terre,
Les emblèmes de la douceur.

Vivons pareils à deux prières éperdues
L'une vers l'autre, à toute heure, tendues.

Que nos baisers sur nos bouches ravies
Nous soient sur terre
Les symboles de notre vie.

EMILE VERHAEREN

OPDRACHT

Verras een geliefde met een **SMS-GEDICHT** over zijn/haar ogen. De eerste regel steel je van Vandebriel. De rest vul je zelf aan.

Wees zuinig met je woorden: een sms-gedicht telt maximum 160 lettertekens, spaties en leestekens inbegrepen.

Gescoord? Waag dan ook je kans bij het Poëziecentrum. Schrijf je gedicht over op de wedstrijdkaart achteraan en stop deze in de brievenbus van het Poëziecentrum. Elke maand worden de drie bijzonderste gedichten bekroond met een mooie prijs.

Opgelet

deze wedstrijd loopt tot 30 april 2012.

Verscholen tussen de kleurrijke winkels in de Veldstraat vind je het Museum Arnold Vander Haeghen. Sinds 1976 biedt dit museum in het statige herenhuis onderdak aan het Kabinet Maeterlinck, dat naar aanleiding van het Maeterlinckjaar tot een modern literair museum omgetoverd werd. De collectie biedt een mooi overzicht van het leven en werk van de wereldberoemde Gentenaar, van zijn puberjaren met bicepsen “zo groot als pauweeieren en een borstkas met stootkussentjes van spieren die iedereen mocht betasten” tot aan zijn laatste levensdagen in kasteel Orlamonde in Nice, waar hij in het gezelschap van zijn **JACHT** geweren en windhonden tijdens een stormachtige nacht aan een hartaanval stierf.

ZIELIG JAGER

Eenzaam traag jaag ik vandaag
door de oude wouden van mijn verleden,
word er heden stil en somber van.
Wat bezielt mij toch?

Vervlogen herinneringen
vliegen in slowmotion uit de struiken op,
pad na pad vind ik verstilde sporen
van vergeten begeerten terug.

En kijk, ginder, zijn dat mijn dagdromen niet?
Ze springen weg als vluchtige reeën,
aangeschoten door mijn pijlen van spijt.
Een zielig jager, dat ben ik.

En als de maan door de kruinen breekt
en ik ademloos het mistige glinsteren
van de verkwiste kansen zie,
vult mijn ziel zich met een listig schijnsel.

Geert De Kockere

CHASSES LASSES

Mon âme est malade aujourd'hui,
Mon âme est malade d'absences,
Mon âme a le mal des silences,
Et mes yeux l'éclairent d'ennui.

J'entrevois d'immobiles chasses,
Sous les fouets bleus des souvenirs,
Et les chiens secrets des désirs,
Passent le long des pistes lasses.

A travers de tièdes forêts,
Je vois les meutes de mes songes,
Et vers les cerfs blancs des mensonges,
Les jaunes flèches des regrets.

Mon Dieu, mes désirs hors d'haleine,
Les tièdes désirs de mes yeux,
Ont voilé de souffles trop bleus
La lune dont mon âme est pleine.

OPDRACHT

HALTE

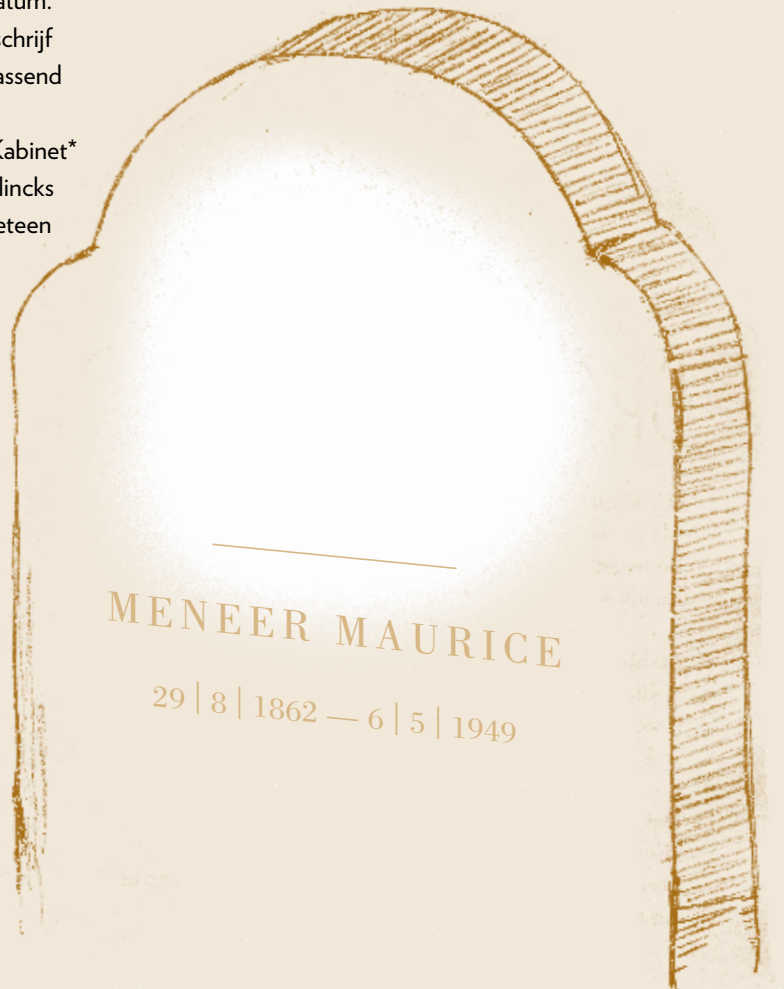
Maeterlincks urne werd ingemetseld in een buitenmuur van het hotel dat op de plaats van het inmiddels gesloopte Orlamonde staat. De gedenkplaat vermeldt enkel zijn naam, geboorte- en sterfdatum.

Lees het gedicht nog eens en schrijf op basis van je indrukken een passend

GRAFSCRIFT.

Of vraag een rondleiding in het Kabinet* aan en snuif de sfeer in Maeterlincks werkkamer op. Wedden dat meteen een schitterende grafrede uit je pen rolt?

* Het kabinet kan je alleen met een gids bezoeken op vrijdag en zaterdag, groepen kunnen ook op donderdag een gids reserveren (alle gegevens op www.maeterlinck100.be).

Tegen de achtergevel van het Pakhuis, achter het Museum Arnold Vander Haeghen, zie je 'SERRE D'ENNUI' hangen, een gedicht uit Maeterlincks eerste bundel *Serres chaudes*. De titel van deze bundel verwijst naar de vele serres die Gent toen als stad van de tuinbouw en de bloemeteelt telde. Maeterlinck drukte zijn debuut overigens eigenhandig, 's nachts, geholpen door twee vrienden in drukkerij Van Melle. Het nodige geld leende hij van zijn moeder, broer en zus. George Minne zorgde voor de illustraties. Van de 155 gedrukte exemplaren raakten er oorspronkelijk maar twaalf verkocht.

BROEIKASBLUES

O, dat bleke gevoel van blues in je hart
 Als je, door langzame visioenen verward
 De maan ziet huilen, zo bizar
 En alles blauw kleurt, bijna zwart

De blues is als een huis van glas
 Achter de groene ramen kronkelt vreemdsoortig gewas
 Nooit geziene planten, van een onbekend ras
 Je kijkt ernaar, van slag, verrast

Dat zoiets blijkt te kunnen bestaan
 Hier op deze Aarde, onder het licht van de maan
 Terwijl de nacht zich uitstrekt, alsmaar voort blijft gaan
 En jijzelf urenlang roerloos ter plekke blijft staan

Staren naar een rustige fontein
 Die tijdloos uit de grond verschijnt
 Je snikt het uit, je ziel doet pijn
 Het leven kan eentonig zijn

SERRE D'ENNUI

Ô cet ennui bleu dans le coeur!
Avec la vision meilleure,
Dans le clair de lune qui pleure,
De mes rêves bleus de languer!
Cet ennui bleu comme la serre,
Où l'on voit closes à travers
Les vitrages profonds et verts,
Couvertes de lune et de verre,
Les grandes végétations
Dont l'oubli nocturne s'allonge,
Immoblement comme un songe,
Sur les roses des passions;
Où de l'eau très lente s'élève,
En mêlant la lune et le ciel
Et un sanglot glauque éternel,
Monotonement comme un rêve.

OPDRACHT

Bekijk de collage bij het gedicht aandachtig. Net als Vekemans hertaling is ook dit kunstwerk een **INTERPRETATIE** van het oorspronkelijke gedicht. Vergelijk beide interpretaties: de collage en de hertaling. Welke gelijkenissen zie je? Welke verschillen?

'Het Gentsche water'
Graslei

Behalve de stad van de serres was Gent ook de stad van het water en de bruggen. De alomtegenwoordigheid van rivieren, vaarten en kanalen moet een geheel eigen sfeer met zich meegebracht hebben, die Maeterlinck enorm beïnvloedde. In zijn memoires noemt hij Gent een sombere, besloten stad waar hij als schrijver op een eiland leefde. Tegelijk had Maeterlinck ook veel aan dit "Gentsche water" te danken. Het verstikkende klimaat vormde een onuitputtelijke inspiratiebron voor zijn gedichten. Ook verschillende theaterteksten baden in deze **ANGSTIGE, BELADEN** sfeer.

EERSTE AKTE
*Op de top van
een heuvel, het
kasteel in het dal.
Ygraine op,
met Tintagiles
aan haar hand.*

SLOT

Het wordt een moeilijke nacht voor je, Tintagiles. De zee raast, de bomen klagen. Het is laat. Zo meteen gaat de maan slapen achter de populieren die het paleis verstikken. Wees op je hoede. Moederziel alleen ben je nooit. Wie gaat er hier anders altijd met het geluk vandoor? In het stilste hoekje van mijn hart heb ik eens tegen mezelf gezegd – zelfs God kon het niet goed horen, ik heb tegen mezelf gezegd dat ik gelukkig ging worden. Een beetje later is onze papa doodgegaan en onze twee broers zijn verdwenen, en er is niemand die ons kan vertellen waar ze zijn. Zie mij, met mijn arme zus en met jou, kleine Tintagiles. Vertrouwen in de toekomst heb ik niet. Kom hier. Kom op mijn schoot zitten. Geef me een kus en leg je armen om mijn nek, in een dubbele knoop als je kunt – dat niets of niemand ze loskrijgt.

Bart Moeyaert

(naar *La Mort de Tintagiles* van Maurice Maeterlinck)

OPDRACHT

HALTE

9

Moeyaerts hertaling werd in 2005 door theatergezelschap Laika als locatietheater gebracht. De première vond plaats in een verlaten liftenfabriek. Beeld bovenstaand fragment uit in een **TABLEAU VIVANT**. Letterlijk betekent deze dramavorm ‘levend schilderij’: je vormt een stilstaand beeld door een bepaalde positie ten opzichte van elkaar in te nemen. Alsof je een dvd op pauze zou zetten, zeg maar. De compositie, lichaamshouding en mimiek moeten karakteristiek zijn voor het uit te beelden tafereel. Tevreden? Neem een foto van jullie kunstwerk en post deze op de Facebookpagina van het Maeterlinckjaar.

Café Nantes
Kraanlei

Maeterlinck was een man van de wereld. Niet alleen het vrouwelijk schoon deed zijn hart sneller slaan, ook van een goede maaltijd onder vrienden kon hij genieten. Eén van zijn favoriete restaurants was café Nantes, een onooglijke zaak op de hoek van de Kraanlei. Maeterlinck trakteerde er onder andere George Minne en Cyriel Buysse op konijn of stoverij, zijn lievelingsgerecht. Volgens vriend en collega **KAREL VAN DE WOESTIJNE** begrepen deze Gentse kunstenaars elkaar als geen ander: "Wij waren, als Maeterlinck, Gentenaars: niemand kon, als wij, Maeterlinck begrijpen."

AVOND

Zie hoe de bleke maan
zich spiegelt in ons zwijgen.
Jij kijkt me vragend aan.
Zul je een antwoord krijgen?

Vreemd en zonder glans is je gezicht:
vergeten zilverwerk in diepe laatjes.
Deze avond vouwt ons langzaam dicht
zoals de preutse roos haar broze blaadjes.

Is dit een eind of een begin?
O, wie verbreekt dit wrede wachten?
Jij bent nog steeds mijn koningin.
Gun me een blik in je gedachten.

Zal oud verlangen het ooit weer
van ons verstilde lichaam winnen?
Of weet mijn zieke hart niet meer
hoe vurig ik je wil beminnen?

André Sollie

IK HOOR DE NACHT DIE NADER-ZIJGT, -

Ik hoor de nacht die nader-zijgt, -
en beider zwijgen...
Ik voel uw hoofd naar mij geneigd,
- zal 't mijne neigen?

Uw aangezicht is vreemdlijk stil
in 't schemer-leven...
Ik zie het laatste dag-geril
in de avond-dreven.

- Is dit een einde of een begin? ...
Uw handen glanzen;
uw blik is als violen in
verslenste kransen...

- - Ach, is ons lijf voor eéuwig moe,
en onze zinnen? ...
Mij faalt de kracht, te zeggen hoe
'k u durf beminnen.

KAREL VAN DE WOESTIJNE

OPDRACHT

HALTE

10

Transformeer Sollies gedicht in
een **VORMGEDICHT**.

Bij deze dichtvorm bestaat er
een belangrijke relatie tussen
vorm en inhoud.

De vorm van het gedicht beeldt
de inhoud uit of zet de inhoud
extra in de verf.

Een gedicht over een giraf krijgt
dan bijvoorbeeld de vorm van
een giraffennek.

Dit kan ook op woord- of
zinsniveau. Denk maar aan

GROOT

l a n g z a a m

O P E N
N E E R

TWEE RODE
LIPPEN

Kies zelf hoeveel je wil
herschrijven: een woord, een
regel of zelfs het hele gedicht.

Colofon

Dienst Cultuurparticipatie

Dienstchef: Anne-Mie Hautekeete

Coördinatie: Annie Lens

Poëziecentrum vzw

Directeur: Willy Tibergien

Coördinatie: Sieglinde Vanhaezebrouck

© Inleiding, bindteksten en opdrachten: Marit Trioen

© Gedichten: Daniël Billiet, Peter Holvoet-Hanssen & Noëlla Elpers (Het Kapernest), Geert De Kockere, Reine De Pelseeneer, Frank Pollet, André Sollie, Michaël Vandebril en Christophe Vekeman

© *De Blauwe Vogel*: hertaling Do Van Ranst, illustraties Carll Cneut, Wielsbeke, Uitgeverij De Eenhoorn, 2011

© Theaterbewerking: Bart Moeyaert

© Collages: Nicolas Maeterlinck

© Foto's Maurice Maeterlinck: De Zwarte Doos, Stadsarchief Gent, Archief Maurice Maeterlinck

De citaten zijn afkomstig uit *Bulles bleues, Herinneringen van geluk*, vertaald door André Capiteyn, Tielt, Lannoo & Stad Gent, 2011.

Vormgeving: Pieter Willems – www.pjotr.be

Oplage: 10.000 ex

Druk: Geers Offset nv

Papier: Munken Polar

Verantwoordelijke uitgever: Lieven Decaluwe,

Schepen van Cultuur, Toerisme en Feesten, Botermarkt 1, 9000 Gent

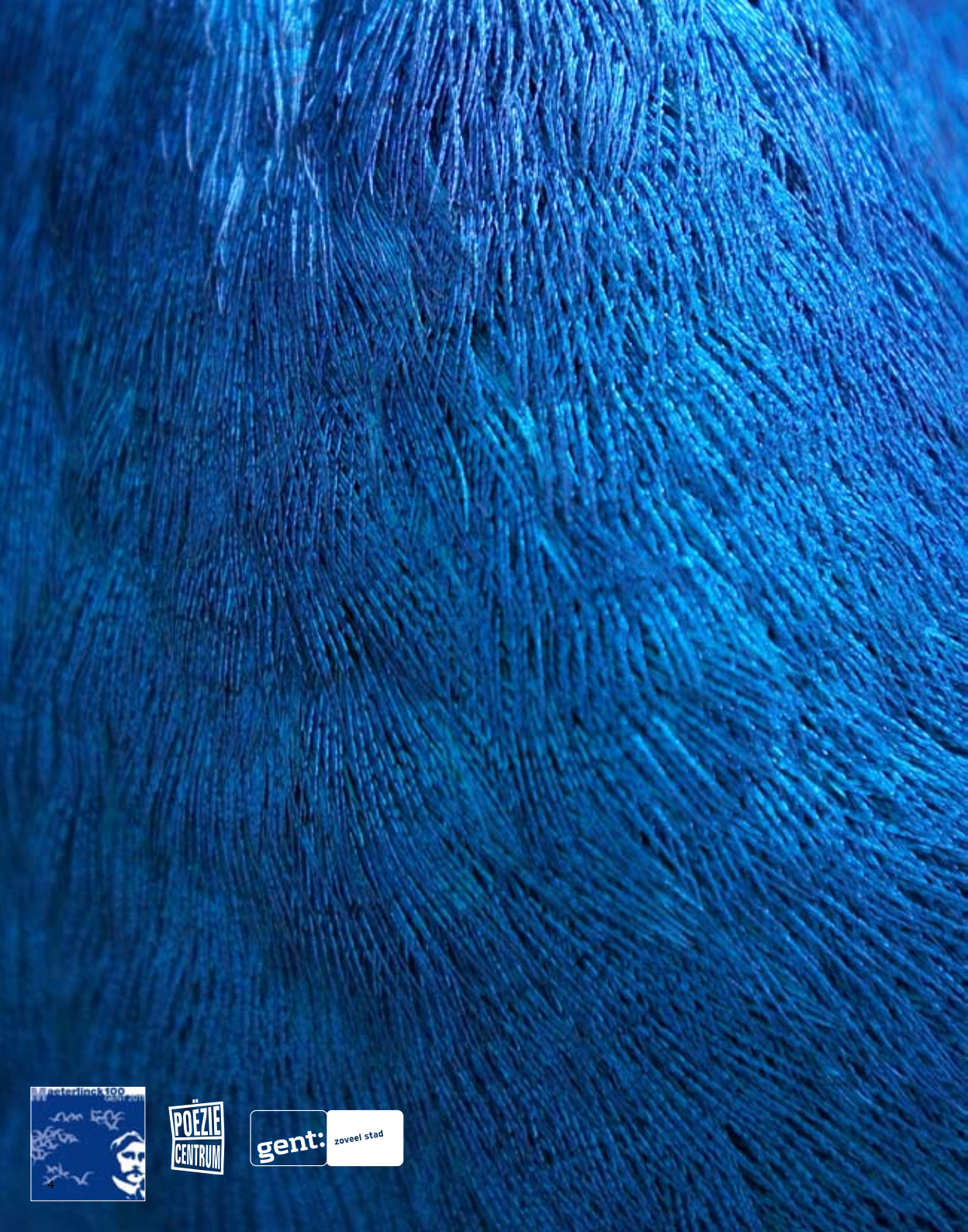
Publicatiedatum: november 2011

ISBN 978 90 5655 225 1

D/2011/3962/18

Met grote dank aan Cindy Maeterlinck-Vandenheuvel en André Capiteyn.

POEZIE
CENTRUM

gent: zoveel stad